GAZETA
DE TRANSILVANIA.
(КȢ ПРЕАНАЛТА ВОІЕ).

Nro 27. **Brashov, 6. Julie.** **1842.**

Трансілваніа.

Клȣж. Щірї діетале. Ѧн 30. Іȣніе се лȣарѫ ла десбатере требіле челе реліціоасе а Цѣрії, каре кȣрсерѫ ші ѧн 1., 2. ші 4. Іȣліе. Деспре тоате ачестеа астѫдатѫ нȣ не афлѫм ѧн старе а пȣбліка маї пе ларг. Атѫта нȣмаї: Пентрȣ проіектеле де леціе дела 181⁰/₁ (деспре каре с'аȣ борбіт ші кȣ алт прілеж), хотѫрѫреа се ѧнкеіе, кѫ є де прісос а маї фаче леціі апѫрѫтоаре де реліціі, дін прічінѫ, кѫ леціле маї векї сѫнт лімпезї ші хотѫрѫтоаре дестȣл. Дечї сѫ се пропȣіе нȣмаї 1) Щерцереа єксаменȣлȣї де шасе септѫмѫнї пентрȣ ачеіа, карії ар воі а трече дела реліціа романо-католікѫ ла вреo алтѫ конфесіе; 2) Ѧн прівінца кѫсѫторіілор местекате се хотѫрѫ а се фаче о репрезентаціе преа-ȣмілітѫ кѫтрѫ Маіестатеа Са, ші дакѫ ачеаста н'ар авеа резȣлтатȣл доріт, статȣріле воіеск о се ціне кȣ скȣмпѫтате де леціеа лȣї Ȣладіслаȣ ѧн декр. ал Єлеа ші арт. 8. — Дȣпѫ ачестеа фȣ лȣатѫ ла рѫнд черереа ші плѫнсоареа Ȣнгȣрілор де конфесіе реформатѫ калвінѫ, каре ші фȣ аскȣлтатѫ де кѫтрѫ статȣрї, хотѫрѫндȣсе, ка ші ѧн каȣза реформаціілор сѫ се факѫ о репрезентаціе кѫтрѫ М. Са, прекȣм ші ѧн каȣза романо-католічілор, пентрȣ карії се черȣсе, ка сѫ аібѫ ші єї ȣн консісторїȣ прімарїȣ, ѧн каре сѫ інтре ші мѫдȣларї мірені. Плѫнсоареа клерȣлȣї ромѫнеск греко неȣніт ѧнкѫ с'аȣ лȣат ѧн сȣс, дар хотѫрѫреа че се ва фі дат ла ачееаш, ѧнкѫ нȣ о кȣноащем пе кале офічіалѫ.

Брашов, 5. Іȣліе. Дін тоате пѫрціле Церманіеї се скріе пентрȣ о сечетѫ маре, каре зік астрономії, кѫ ар фі прічінȣітѫ прін мінȣната ѧнтȣнечіме де соаре, че с'аȣ арѫтат ѧн 8. Іȣліе к. н. де дімінеаца. Фіе орї каре ва фі прічіна ѧмблѫріі тімпȣлȣї, ѧн цінȣтȣріле ачестеа тімпȣл ѧмблѫ дȣпѫ дорінцѫ. Дін прічіна ачеаста ші оаспеціі ла апеле мінерале він кȣ деадінсȣл ші маї мȣлцї декѫт се пророчїа ѧнтр'о време. — Негȣсторіа ноастрѫ мерце кам моале. Чеї маї мȣлцї даȣ кȣ сокотеала, кѫ корѫбіереа кȣ абор пе дȣнѫре стрікѫ комерчїȣл Трансілваніеї ші анȣміт а Брашовȣлȣї; ної ѧнсѫ кам пе жȣмѫтате авем прічінѫ а не ѧндоі деспре ачеаста. Рѫȣл єсте маї мȣлт ачі акасѫ, нȣмаї сѫ'л щім дескопері. Спре пілдѫ: нȣ с'ар пȣтеа рідіка кіар ѧн Брашов ȣн тѫрг де лѫнѫ, каре артікол є чел маї де фрȣнте, дін кѫте цін комȣнікаціа кȣ Цара ромѫнеаскѫ? Міі де оаменї, карії аȣ а фаче кȣ ачест артікол, ар фі скѫпацї де атѫтеа не'ндѫмѫнѫрї шчл. шчл.

— Ѧнтȣнечімеа соарелȣї ла ної нȣ се пȣтȣ деосебі, дін прічінѫ, кѫ ѧн ачеле чеасȣрї тімпȣл єра преа нȣорос.

Бѫнатȣл.

Дін комітатȣл Торонтал, 22. Іȣніе к. н. Дін пѫрціле ноастре а Бѫнатȣлȣї не пȣтем лѫȣда дін дарȣл лȣї Дȣмнезеȣ, кȣ родіреа тȣтȣрор фрȣптȣрілор пѫмѫнтȣлȣї, фѫн дестȣл, нѫдежде де сечеріш бȣн, ѧнкѫт анȣл трекȣт, каре фȣ сек дестȣл ші прічінȣї мȣлтѫ ліпсѫ оаменілор ші віетѫцілор, поате сѫ фіе ȣітат.

Аȣстріа.

Віена, 24. Іȣніе. Дін партеа касеї Аȣстріаче ла нȣнта чеа де арцінт а ММлор Сале Ѧмпѫратȣлȣї ші Ѧмпѫрѫтесеї Рȣсіілор се ва ѧнфѫціша ла Ст. Петерсбȣрг Ѧн. С. Архідȣка Карол Фердінанд, ѧнсоціт де ценералмаіорȣл прінц де Шварценберг, де колонелȣл конте Венгерскі, де кѫпітанȣл ші адіȣтантȣл Архідȣчії, Д. де Нопча (арделеан) ші де кѫпітанȣл де кавалеріе баронȣл Лангенаȣ.

— Жȣрналȣл єнглезеск „Тімес" зіче: Нȣ єсте ѧн Вȣропа нічї о націе, ла каре ної (Енглезії) ѧн прівінца ȣнеї ѧмбȣнѫтѫцірї де релѫціїле негȣсторещї кѫтрѫ ної, сѫ кѫȣтѫм кȣ маї маре ѧнкредере, декѫт ла Аȣстріа.

bjbv

ан мълте дін чеї маї ынтемнате Църі ампъръцїї пропрїетарїї де пъмынт се сїлеск къ деадинсъл, а спрїжоні політика гъкїрнълъї, шї політика ачеаста прін ынтрареа баронълъї Бїкскік ла кърмъїреа департаминтълъї де фінанце с'аў ынтрăт мълт. Акъма се боркеще, кă прістє скъртă врїме се ащептă доі пашї марї де кътрă кабінетъл Вієнеї; съпъ єсте цїрїреа лініеї де вамă, каре деспарте пе Ънгаріа шї пе Трансілванія де кътрă чеїлалтă ампъръцїї: чеїлалт єсте о реформă цінерală а тарифїї ын фаворъл фабрікатілор стрăїне. Статъріле (цірмане) съпте ын прівінца вămїї, пінтрă продъкторїле кръде але провінціілор ъстріаче мїезїіне шї ръсърітене фак ын тарг мълт маї слаб дікат Ънглія; ăр ка рівале а пърцілор ампъръцїї мїезнопціале сынт мълт маї ынфрікошате дікат пътем ной фі. Се адаогă ла ачестеа, кămкă пе лънгă стареа де акъм а навігацїї аўстріаче дін лонтрă, богъція чеа дормітоаре а стъпънілор єї діла дънъре нămаї прін негоцъл пе маре се поате ымболді шї фолосі. Прін ърмаре ной нă дăм нічї ын прец ачілор вещї лъкрате ын Ъвропа, ка шї кăм ъстріа ар врea а се алътъра ла алїанца де вамă (а Църілор Ціермане фъръ нă де мълт) шчл.

Молдавіа.

Правілă пінтрă дъеа.*)

Арт. 1. Дъелъ єсте о фаптă неліцїтă, дрептъторіле поліцієнещї сынт ындаторіте а лъа чеї маї аспре мъсърї саў пінтрă ал ынтъмпіна, орї пінтрă а аристă пе фăптъторї, шї а ле міжлочї педеапса дънъ рігъліле де аічї жос арътате.

Арт. 2. Тоатă кемареа ла дъел ертълă саў ынскріс каре нă ар фі фост пъс ын лъкраре шї ар фі формалнік доведітă, ка фі съпъс черчетърії сфатълъї кърмъїторїї, каре дънъ че ва адівері нă лъаре аміпте ымпрежърїле, ка хотъра ын сарчіна віновацїлор ынфрънаре прін о педеапсă де ынкісоаре де ла трей лънї пънă ла ын ан ынтр'о монастіре. Ачеасташ педеапсă ва кăде шї асупра ачелъї че ва ръспъндe нă прїїмірe ла о асеменeа кемаре.

Арт. 3. Ын апліkація педепсії шї градацїїа єї, сфатъл ва фі даторіт а кînзăї нă скъмпътате ынкъюцїторїле фапте, шї а ынгрїжа педеапса ын сарчіна окїждъторїлъї шї а прічінъторїлъї галчевії шї а нічінстії.

Арт. 4. Ачеа че ва нічінсті прін кăвінте дифъімътоаре пе вре ынъл че нă ар фі вроіт а прїїмі кімареа, ва фі тот прін кînзълъ маї със съпъс ла чеа маї маре град а педепсії превъзът ла арт. 2.

Арт. 5. Ачеа че пінтрă непрімірea кімърії ва ынтрекъюнца ловірї саў кътăї ачъпра фіцїї протівнічї че аў фост кімаць, ва фі дънъ градъл ачїї фапте жъдекат кріміналічеще ка пінтрă ын каз превъзът де правіле.

Арт. 6. Дакă кімареа ва фі прїїмітă шї пъс ын лъкраре, казъл ва фі жъдекат де кътрă дівanъл домнеск дънъ кînзăл де жос арътат.

Арт. 7. Дакă протівнічїї аў мерс де фаць ла локъл ынкămнат ынтовъръшіцї де арме, шї ын къюетаре де а съ бате, ынсă дъелъл нă ар фі ърмат, вор фі педепсіцї кă ынкісоаре ла о монастіре де ла ънъ пънă ла трей анї.

Арт. 8. Дакă ын дъел ар фі ърмат фъръ съ се фі ръніт вре ынъл ын протівнічї, атънчеа вор фі осăндіцї кă чеа маї маре град а педепсії, орănдуіте де арт. 7 със арътат.

Арт. 9. Де съ ва фі ынтъмплат рънірe, рънітъл каре нă ар фі прічінът рань, ва фі педепсіт дънъ арт. 8; ăр ръніторіъл осăндіт ла ынкісоаре ынтр'о монастіре де ла трей пънă ла шасе анї, шї ла о глобă де ла 200 пънă ла 1000 галбінї ын фолосъл ефорієї.

Арт. 10. Дакă рънірea аў фост ынтовъръшіть де моарте, ръніторіъл ва фі педепсіт кă чеа маї маре град а педепсілор превъзът ын арт. 9.

Арт. 11. Сіконданцїї, адънъторїї кімърілор, шї тоцї ачїї че вор фі пърташї ла ын дъел кă орї че кіп, вор фі педепсіцї кă педепселе орănдуіте де артікъріле 2, 7 шї 8.

Арт. 12. Дакă протівнічїї вор єші шї съ вор бате ла дъел фъръ сіконданцї; дакă рănдуіала шї рігъліле хотърате де сіконданцї нă с'ар фі пъзіт де кътрă вре ынъл дін протівнічї, саў де кътрă амăндої; дакă дънъ о рънірe дъелъл тот аў ърмат, шї ын ърмареа ынъія дін ачесте трей казърї с'аў прічінъіт моарте ынъія дін протівнічї, ла асеменea ынтъмпларе къюетареа шї фапта авănd характір кріміналіческ, дівanъл домнеск дънъ адіверірea ынтъмплърії, ва ындрепта пе віновацїї прікъм шї пе сіконданцї де съ вор гъсї парташї ла асеменea віновацїї, ла жъдеката кріміналічеаскă.

Арт. 13. Ынтрă апліkацїїа педепсілор, шї дівanъл домнеск съ ва повъцуї де кăпріндерea арт. 3 де маї със.

Арт. 14. Тоатă хотърърile прівітоаре кътрă казърile де маї със, вор фі дънъ формеле пъзіте ынтъріте де Домн, каре

*) Фъкът де общеаскă адънаре а Молдавіеї шї ынтъріт де Домнъл Църії, пъслікатă ын Фоаіа сатеаскă дін Молдавіа.

bjbv

дънъ прерогатива ч. аре, есть дн пътери де а мікшора педеапса, дакъ ва сокоті де кв вінъ.

Chronicâ.

НОРДАМЕРІКА. (Дін журналеле дела Наіорк пънъ дн 7. Іуніе.) Кв къкърі се чітеще, къмкъ трівіле політічі, комерчіале ші фінанціале кв анчитъл се анторк тот маі спре бінє. Ачеа маі римане врео андоіалъ, къмкъ негоціаціїле асупра філъдрітілор пънктърі де нъвоіалъ ч. ера антре Британіа ші Америка, дн скуртъ време вор ажунге ла бн скоп доріт. Негоцъл се дневі дін зі дн зі ші маі мълці банкърі ста гата де а плъті кв метал. Гвернъл републічі статърілор вніте хотъръ а'ші дмпъціна катва пътериа марінъ.

БРІТАНІА МАРЕ. Лондон. Дн сесіа каті де със дін 21. Іуніе се лъ кв фърь дмпротівіре проіктъл пентрь контрівъція (кіръ) дела венітърі ла а трія чітире. Ачест проіект фь прііміт ші аічі кв 99 дн контра а 28 гласърі, — ші аша контрівъція пе венітърі с'аь факът лціе а Шарії. Кв тоате ачестеа міністръл прімарів Сір Робєрт Пеел се афлъ дн старе дестъл стрімторате, прічінъіторе кіар прін вніле партіде дін аі съі, адекъ торістічі.

СПАНІА. Мадрід, 21. Іуніе. Міністерівъ чеа ноъ абіа с'аь дитрънат прін ценералъл Роділ, пе канд се ші пророчеще, къ ачеа кв адънарea націоналъ (кортес) нь ва пътea ста. Міністерівъ се паре кв нь ціе дінкъ, че фаліь де къі сь апъче. Вла дитребъріле чі і се фак дн кортес, респънде котінд ла о парте ші зікънд, къ н'аві дінкъ време а къноаще старea лъкърърілор пъбліче. Програма міністерівлъ пъбліката прін газіта офічіалъ, сънъ фоарте домол ка дела чі маі невіновацї оамені.

ТЪРЧІА. Константінопол, 22. Іуніе. Дн дирігторіїле статълъї с'аь факът ізбъш вніеле скімбърі. — Дъпъ пілда къмілор дін провінціі с'аь дат кв арендъ ші вама дін Константінопол ші вамішъл де маі наінте а капіталеї о лъ дсупра'ші кв патръзечі міліоане де леї. — Дн 18. Іуніе єші фок дн Хасктоі ші дн треї часърі арсе треї сътї каса ші 150 болці (пръвъліі).

(Обс. Австр. Нр. 186.)

— Дела Хотъръ, 11. Іуніе. Ноаіе ціїрї нігъсторіцї дін Българія ші Македоніа прічінъіеск дитрістаре пентрь комънікаціа дін лонтрь дн дмпъръція османъ. Кв чеа дін врмъ пощъ дела Константінопол, карі кум се ціе, інтрънцівъ австріак о ціне прін татарії дацї де катрь поарта дн пътериа тракътателор, нічі о скрісоаре дін орашеле маї марі, Адріанопол, Філіпопол ші Ніса н'аь вініт. Татарії спън ші нігъсторіїї къ тоторі адівъріаць, къмкъ тътълор раіалілор лі с'аь опріт а маі трімите пе вііторіь скрісорі саь канї кв поща австріакъ. Тоате аь сь фіе трімісе кв поща търкеаскъ. Деч фііндкъ афаре де поща търкеаскъ дін Салоніхі ші Сіріе, каре мерце де доаь орі дн лъні, дн Българія днкъ нічі о пощъ нь есте організатъ, де ачі поате сь'ші днкіпъіаскъ чінева локівіра, пе карі о ія комънікаціа дін лонтрь ші дін афаре прін мієдъра ачеаста. Раіалії аь нъдіждеа, къмкъ гвернъл австріак дн інтрівеа днсъш а съдіцілор съі ва дитрівіні ші спріжоні прівілеціїріле тракътателъї пінтрь поштеле австріачі.

РЪСІА. Маіестатеа Са дмпъратъл слобозі о інструкціе ноаъ пентрь сенатъл дмпъръцієї, прівіторіе ла алкътъіреа, ла пъртеа ші кіпъл лъкърърії сале. Дн 8каста слобозіт дін 27. Апр. катрь сінат дн кавза ачеаста се зіче: Сінатъл дмпъръцієї лъкрь дн трівіле сале пънъ дн зіоа де астъзі дупъ регламінтъл, пе карі'л дадъсе лъї феричітъл Александрь дмпърат дн анъл 1810. Пънктъріле де фрънте ал ачелеаш, каре дн врмъ с'аь прііміт ші дн кондіка статълъї нострь дмпъратіеск, статърь дн дипліна лор пътере пънъ акъма: нъмаї дн вніеле пърці ал ачелеіа се факърь кв време требъінчоаселе скімбърі ші дитрепірі. Жъдікънд къ е вінє, елементеле лъї фъндаминтале але пъстра ші пе вііторіь неатъмате, спре а респънде дндіпін скопълъї лор ші дъхълъї вніверсал а ашезъмънтълъї нострь дмпъратіеск, ам афлат а фі де требъінцъ, ка кв прілежъл едіцієї чілеї ноаъ а кондічеї сь адаогъм ла помінітеле статърі скімбърі де ачелеа, каре маєърат філъдрітілор порънчі слобозіте де катрь Ной, кум ші потрівіт кв рандъл лъкърърілор дитродсе ка де чіркаре, вор фі требъінчоасе, ші кв ачеаста тотд'одатъ, спре а міжлочі о десъвършіть армоніе а тотълъї, сънъем пърціле лъї вна катре вна ші о рівізіе. Дупъ съвършіреа ачестеї лъкърі Ной ам чіркетат нъмаї дпсъкітеле скімбърі дн проіктъл чел дін тъіь, чі ші статърїле дн тот купрінсъл съь. Прін врмаре Ной дін ноь дитъріта інструкціе а сінатълъї дмпъръцієї ші а канчеларієї лъї дитъріндъо, порънчім ка сь се пъіе дн даторітореа дмплініре ші артіколії кондічеї дмпъратіеї че коррєспънд кв ачеаш, сь се дитрепіаск. „Ніколає.“ —

— Сінатъл дмпъратіеск іа чеа дін тъіь ші маі 'нълт лок антре рамърїле адміністрацієї де стат. Дн ел кончентріаць тоате чіталеле рамърї че се ридък ла пътериа дътъторе де ліцї, ші де аічі мерг дтадрептъл спре хотърâре ла дмпъратъл. Сінатъл е дитрънат нъмаї дін персоане, карі аь чеа маі 'нълте дикріджері. Фіішкарі дін мъдь

bjbv